

Gezondheid en vruchtbaar verbeterd op Lagekostenbedrijf

Anderhalf jaar ervaring heeft het Lagekostenbedrijf van de Waiboerhoeve in Lelystad met zijn nieuwe veestapel Montbéliardes en Holsteins. De Montbéliardes scoren beter op conditie, worden sneller tochtig maar geven minder melk. Vergeleken met de vroegere veestapel is de melkgift gedaald en zijn de uiergezondheid en vruchtbaarheid verbeterd. De conditie van de klauwen laat echter te wensen over.

Door ir. Wijbrand Ouweltjes

Het Lagekostenbedrijf streeft ernaar het melkquotum zo veel mogelijk vol te melken uit ruwvoer. De krachtvoergift is met maximaal 16 kg per 100 kg meetmelk laag. Het bedrijf ver-

vangt weinig vee en houdt dan ook weinig jongvee aan. De achtergrond hiervan is om zo goedkoop mogelijk melk te produceren. De oude melktypische Holstein-veestapel produceerde weliswaar boven verwachting, maar de koeien waren moeilijk drachtig te krijgen en er waren ook te vaak dieren met een verhoogd celgetal. Dit stuwt de kostprijs op. Vermoedelijk hingen de problemen samen met de zeer matige conditiescore.

Om te onderzoeken of een ander type melkkoe beter past bij de bedrijfsomstandigheden is in

juni 2003 het vee vervangen door dertig op duurzaamheid geselecteerde Holsteins van de Waiboerhoeve en dertig in Frankrijk gekochte Montbéliardes. Dit ras zou goed presteren onder sobere omstandigheden.

Conditieverloop

Montbéliardes geven minder melk, maar vreten niet minder. Dit is duidelijk te zien in het verloop van de conditie. (Zie figuur 1.) Montbéliardes hebben gemiddeld een ongeveer 1 punt hogere conditiescore tijdens de hele lactatie. Dit betekent dat de dieren meer van het voer besteden aan onderhoud en lichaamsaanzet. De oudmelkte Montbéliardes hebben gemiddeld een zeer ruime conditie. Het conditieverloop van de Holsteins is ondanks de kleinere melkgift vergelijkbaar met dat van de oude veestapel. Ondanks

heid

het aanzienlijke verschil in conditie is het droogstandsbeleid voor alle dieren gelijk.

Verwacht werd dat de nieuwe veestapel minder gezondheidsproblemen zou kennen dan de oude veestapel (zie tabel 1).

De uiers zijn gezonder dan die van het vroegere vee. Dat blijkt ook uit het tankcelgetal dat gemiddeld op ongeveer 130.000 cellen per ml ligt. Bij de Montbéliardes kwam iets minder vaak uierontsteking voor, maar het verschil tussen beide groepen is klein. Desondanks blijken er bij de Montbéliardes wat vaker dieren te zijn die incidenteel een verhoogd celgetal hebben. Verreweg de meeste gezondheidsklachten hebben te maken met de klauwen. Het gaat vooral om zool- en wandzweren, tussenklauwontsteking, Mortellaro en stinkpoot. Deze aandoeningen blijken bij de Montbéliardes bovendien vaker voor te komen dan bij de Holsteins, ondanks de gemiddeld betere pootscore.

Problemen met de stofwisseling komen daarentegen veel minder voor bij de Montbéliardes. Alleen slepende melkziekte duikt af en toe op. Wel zijn iets meer van deze dieren aan de nageboorte blijven staan en hebben gewitvuild. Mogelijk speelt de royale conditie een rol. Opvallend is overigens dat de Montbéliardes in het algemeen wel makkelijk afkalven, hoewel de kalveren

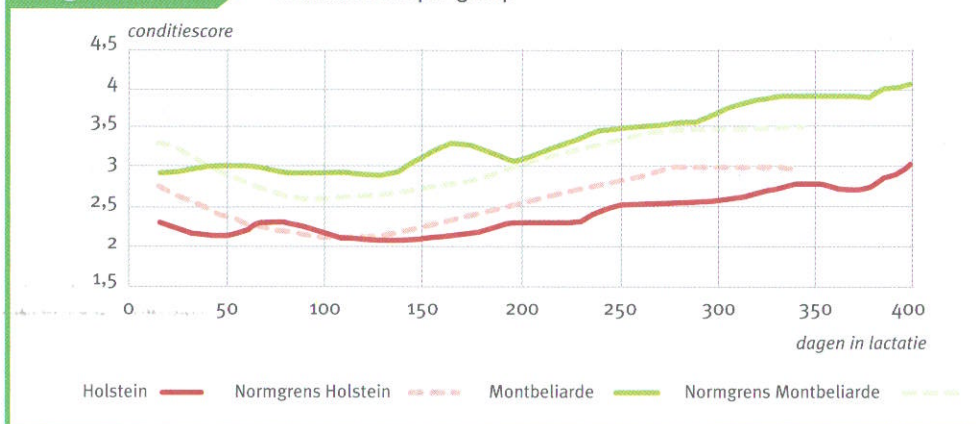
gemiddeld ruim 5 kg zwaarder zijn dan die van de Holsteins. Verder valt het op dat Montbéliardes bij ziekte sneller in melkgift zakken, al is de indruk dat ze in het algemeen minder ernstig ziek worden.

Vruchtbaarheid

Er zijn vrijwel geen dieren waarbij met een hormoonbehandeling de cyclus op gang is gebracht. Zoals blijkt uit tabel 2 werd bij de Montbéliardes de eerste tocht eerder gezien dan bij de Holsteins, hoewel bij deze dieren de nageboorte vaker niet vlot afkwam en ze iets vaker witvuilden. Het percentage dracht na eerste inseminatie is voor beide groepen dieren veel beter dan voor de oude veestapel. Er worden bij het huidige vee dan ook nauwelijks dieren afgevoerd omdat ze niet meer drachtig worden.

Voor de economische vergelijking van de beide groepen is nog wel van belang dat het sperma van Montbéliarde-stieren duurder is dan dat van Holstein-stieren. De opbrengst van overtollige kalveren en uitstootvee is ook aanzienlijk hoger.

Figuur 1 Conditiescore per groep

Tabel 1 Aantal ziektegevallen per ziekte-categorie per gemiddeld aanwezige koe per jaar en per ras

Categorie	Montbéliarde	Holstein
Uierontsteking	0,14	0,19
Benen en klauwen	1,65	1,07
Stofwisseling	0,12	0,23
Geslachtsorganen	0,34	0,17

Tabel 2 Vruchtbaarheidskengetallen

Categorie	Montbéliarde	Holstein
Interval afkalven, 1e tocht (dagen)	40	68
Interval afkalven, 1e inseminatie (dagen)	67	86
% dracht na 1e inseminatie	45	50
Aantal inseminaties per drachtigheid	2,0	1,9

Conclusie

Bij de oude veestapel zijn de vruchtbaarheid en uiergezondheid verbeterd op het Lagekostenbedrijf van de Waiboerhoeve in Lelystad. De Montbéliardes geven minder melk dan de Holsteins maar hebben een betere conditie. Er is weinig verschil in diergezondheid tussen beide rassen. Montbéliardes hebben minder stofwisselingsproblemen, maar ze hebben vaker last van hun klauwen en van aandoeningen aan hun geslachtsorganen dan de huidige Holsteinkoeien. De Montbéliardes worden na afkalven vlotter tochtig. De klauwgezondheid van de hele veestapel is minder goed dan op grond van de selectie op duurzaamheid werd verwacht, ondanks een nieuwe loopvloer.

Foto: ASG